

העיר חיפה בספרי הלימוד של הרשות הפלסטינית הנלמדים בבתי"ס של אונר"א

מאת: ד"ר ארנון גרויס

(אוגוסט 2022)

בספרי הלימוד של הרש"פ הנלמדים בבתי"ס של אונר"א (כיתות א'-י') ביהודה, שומרון, מזרח ירושלים ורצועת עזה מופיעה העיר חיפה שבתחומי מדינת ישראל כעיר פלסטינית:

בשיעור "ערי פלסטין" מוזכרות הערים ירושלים, עזה, ח'אן יונס, חברון, ראמאללה, שכם, טולכרם, ג'נין, וגם יפו וחיפה (חינוך לאומי, כחה ב', חלק א' (2015) עמ' 22).

בספר אחר מטילה המורה על תלמידות לחקור על ערים פלסטיניות ואחת מהן אומרת כי תשאל את סבתה על חיפה. באותו ספר מופיעה שאלה: "נציין את שמות הערים הפלסטיניות שהופיעו בטקסט [עזה, חברון, יריחו, חיפה]" (שפתנו חיפה, כחה ב', חלק א' (2016) ע"ע 114, 115, בהתאמה). חיפה מופיעה גם בין הערים הפלסטיניות במטלת מדידת הטמפרטורה בהן ביום ובלילה (מתמטיקה, כחה ב', חלק א' (2016) עמ' 91).

חיפה ועזה הן ערי נמל בפלסטין (גיאוגרפיה של המולדת הערבית, כחה ט' (2015) עמ' 82 וכן מטלה בעמ' 83: "מפה מדינית אילמת של המולדת הערבית תחולק לתלמידים ועליה אקבע את שמות המדינות הערביות ואת הנמלים חיפה, עדן, אלבצרה, אלכסנדריה, אלדמאם."

תרגיל להשלמה ע"י התלמיד לפי חומר הלימוד בספר:

"3. העיר ... [חיפה]... היא אחת מערי החוף הפלסטיניות."

(חינוך לאומי ולחיים, כחה ב', חלק א' (2017) עמ' 81)

בין אתרי התיירות של פלסטין מוזכרות קיסריה חיפה ועכו (חינוך לאומי, כחה ב', חלק א' (2015) עמ' 61).

העיר הפלסטינית חיפה נכבשה בשנת 1948, תושביה הערבים עזבוה ומתגעגעים לשוב אליה:

"-מתי נכבשה העיר חיפה?"

-ציינ כמה ערים פלסטיניות שנכבשו ב-1948."

(השפה הערבית – המסלול האקדמי, כחה י' (2018) עמ' 64)

ובתשובה לשאלה על ערים פלסטיניות אחרות שנכבשו ע"י האויב באותה שנה:

"3. חיפה, יפו, אשקלון, עכו."

(השפה הערבית, כחה ח' (2018) עמ' 212)

"עזבנו את חיפה בכוונה לשוב ואלוהים הוא היודע מה יהיה איתנו."

(קריאה וטקסטים, כחה י', חלק א' (2015) עמ' 39)

"המורה יספר [לתלמידים] סיפור קצר על מולדתנו פלסטין: 'סבי היה גר בכפר יפה ב[סביבת] חיפה. הוא

עבד בחקלאות, אהב את האדמה ושמר עליה. ביום עצוב אחד באו פנים זרות כדי לגרש את סבי מעל

אדמתו, לשרוף את היבול ולאצו להגר לארצות רחוקות."

(מדריך למורה, שפתנו חיפה, כחה ב', חלק א' [2016] עמ' 53; שפתנו חיפה, כחה ב' (2018) עמ' 124)

סיפור בכותרת "מולדת השוכנת בתוכנו":

"יאסר ואחותו עביר הסכימו ביניהם להשתתף בתחרות [כתיבה] עיתונאית לכתיבת מאמר על פלסטין.

עביר: מה נכתוב במאמר?

יאסר: נכתוב על המולדת השוכנת בתוכנו ואשר אנו איננו שוכנים בתוכה.

עביר: ואיך נכתוב על מולדת שאיננו יכולים להגיע אליה?
 יאסר: נשאל את סבא ואת סבתא ואת המבוגרים אודות עכו, חיפה, יפו, צפת ומקומות אחרים.
 עביר: ולא נשכח להביע את חלומנו וזכותנו לשוב אל מולדתנו ולחיות בה."
 (שפתנו היפה, כתה ב', חלק ב' (2016) עמ' 6)

בין משפטי התרגול בעקבות הקטע:
 "סבו של יאסר היה חי בעיר חיפה."
 (שפתנו היפה, כתה ב', חלק ב' (2016) עמ' 8)

את העיר הפלסטינית חיפה יש לשחרר:

"ב. חיפה מחכה לשחרורה."
 (מדריך למורה, שפתנו היפה, כתה ד' (2018) עמ' 204)

מי שיבצע את השחרור הם צעירי הפת"ח. להלן שיר של תנועת הנוער של הארגון:
 "אני גור אריות,¹ אני פרח,² נתנו את הנפש למהפכה³
 סבינו בנו בתים לנו בארצנו החופשית [בעתיד]
 אני גור אריות, אני פרח, נשאנו את גחלת המהפכה
 אל חיפה, אל יפו, אל [מסגד] אל-אקצא, אל [כיפת] הסלע"

إبراهيم نسي

أنا شَيْبَلٌ أَنَا زَهْرَةٌ	وَهَبْنَا الرُّوحَ لِلثَّوْرَةِ
بَنَى أَجْدَادُنَا دُورًا	لَنَا فِي أَرْضِنَا الْحُرَّةِ
أنا شَيْبَلٌ أَنَا زَهْرَةٌ	حَمَلْنَا جَمْرَةَ الثَّوْرَةِ
إِلَى حَيْفَا إِلَى يَافَا	إِلَى الْأَقْصَى إِلَى الصَّخْرَةِ

(שפתנו היפה, כתה ב', חלק א' (2016) עמ' 42)

רעיון השיבה לחיפה תחת השלטון הישראלי מוצג כשיגעון, ומכאן אפשר להבין ששיבת הערבים לחיפה תתבצע רק לאחר סילוק ישראל:

¹ גור אריות – מונח המציין חבר בתנועת הנוער של פת"ח.

² פרח – מונח המציין חברה בתנועה הנ"ל.

³ מהפכה – מונח המציין את פעילות ארגון הטרור פת"ח שהחלה ב-1 ינואר 1965.

בסיפור המופיע בספר לימוד *השפה הערבית* של כתה י' נעצר הגיבור ונשלח חזרה מחיפה לגדה המערבית ע"י המשטרה הישראלית לאחר ניסיונו לבקר בבית אביו בעיר, שנים לאחר עזיבתו של זה ב-1948. השוטרים מכנים אותו משוגע והגיבור מסיים את הסיפור בהסכמה לתואר זה. המשפט המסיים בסיפור הוא הנושא של השאלה והתשובה שלהלן במדריך למורה לאותה כתה:

"-מדוע תיאר הכותב את עצמו כמשוגע בסוף הסיפור?
-כי מי שמגורש ממולדתו ואח"כ שבע רצון מהשיבה אליה כאורח אצל השודדים שהשתלטו עליה הוא אכן משוגע."
(מדריך למורה, *השפה הערבית-המסלול האקדמי*, כתה י' (2018) עמ' 199)